

27.11.2024

Ärende/15

§ 260

Ledamoten Pia Pakarinens motion om förbättring av förutsättningarna för att använda Vanda å för rekreation och fiske

HEL 2024-004644 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Pia Pakarisen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Utdrag

Utdrag

Den som väckt motionen

Bilagor till utdrag

Förslagstext

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Pia Pakarinen och 24 andra ledamöter föreslår i sin motion att Helsingfors stad utreder vilka åtgärder som kan vidtas för att förbättra Vanda ås tillstånd och möjligheterna att använda ån för fritidsbruk, vid behov i samarbete med andra kommuner vid Vanda å. Motionen finns som bilaga 1.

Helsingfors stad är en aktiv medlem i Vattenskyddsföreningen för Vanda å och Helsingforsregionen (nedan Vattenskyddsföreningen). Vattenskyddsföreningen följer upp vattenkvaliteten i Vanda ås flodområde och övervakar fiskbestånden. Föreningen ansvarar dessutom för uppföljningen av miljökonsekvenserna av avloppsreningsverkens verk-

samhet i området samt projektverksamhet, kommunikation och information i anslutning till det.

Resultaten från föreningens uppföljning visar att belastningen på ån har minskat och vattendragets tillstånd har förbättrats under de senaste årtiondena. Vanda ås ekologiska tillstånd är nu nöjaktigt, men i biflödenas övre lopp har tillståndet nått en god nivå. Föreningen erbjuder ett fungerande samarbetsnätverk i Vanda ås flodområde, genom vilket kommunerna i avrinningsområdet, inklusive Helsingfors, även i fortsättningen kan arbeta systematiskt och produktivt med vattenskydd till fördel för Vanda å.

Vattenskyddsföreningen för Vanda å och Helsingforsregionen rf inrättades våren 1963 när kommunerna och industrianläggningarna längs med Vanda å frivilligt beslutade att börja bekämpa den oroväckande föroreningen av ån. Föreningen har för tillfället 27 medlemmar (åtta kommuner: Helsingfors, Hyvinge, Träskända, Nurmijärvi, Riihimäki, Tusby, Vanda och Kervo; sju industrianläggningar och tolv andra sammanslutningar och föreningar). Föreningens styrelse får hjälp av sektionen för allmän planering och avloppsvattensektionen samt delegationen för Vanda å (Vantaanjoki-neuvottelukunta). Helsingfors representant i styrelsen är styrelsens ordförande.

Under de senaste åren har Vattenskyddsföreningen utrett bland annat användningen av gips och näringsfiber som en vattenskyddsmetod inom jordbruket samt förekomsten av PFAS-föreningar, som är så kallade evighetskemikalier, på Vanda ås avrinningsområde.

Under fem årtionden har vattenkvaliteten i Vanda å och dess biflöden förbättrats avsevärt, men det finns ännu mycket kvar att göra. Utöver sina betydande rekreativvärden har ån en strategisk betydelse som ett reservvattensystem för huvudstadsregionens vattenförsörjning.

Till sitt fiskbestånd är Vanda ås flodområde mycket rikt i finsk skala; utöver 34 fiskarter påträffas nejonöga, bäcknejonöga samt signalkräfter och flodkräfter i ån. Dominerande arter är karpfiskar. Förbättringen av vattenkvaliteten, istandsättningar av åar och yngelutsättningar har bidragit framför allt till att vandringsfiskbestånden har återhämtat sig. Dessutom har ett gradvist avlägsnande av vandringshinder gjort åns överdelar och viktiga förökningsplatser tillgängliga för vandringsfiskbestånden. Under de senaste åren har öringar som har stigit upp från havet observerats till och med på över 90 kilometers avstånd från åmynningen.

Utvecklingen av möjligheterna till friluftsliv vid Vanda å intresserar invånarna. Flera förslag om Vanda å har ingått i varje VårStad-omgång. En del av förslagen har fått så mycket röster att de har genomförts.

27.11.2024

Ärende/15

Under den senaste VårStad-perioden märktes en promenad- och löpstig ut vid åstranden. Dessutom byggdes fyra metbryggor vid Vanda å som VårStad-projekt. Det är dock svårt att se till säkerheten om metbryggorna även används för simning och paddling. Utöver det orsakar metbryggorna underhållskostnader, eftersom de måste tas upp före vintern. Under den pågående VårStad-perioden istandsätter idrottservicehelheten badplatser vid Vanda å för 60 000 euro.

Gällande simning i Vanda å ska man beakta vissa säkerhetsaspekter. Utöver olika strömmar finns det problem med vattenkvaliteten. I synnerhet efter rikliga regn har vattenkvaliteten vid badstränderna i Lillforsen, Baggböle och Staffansslätten klassificerats som så dålig att man bör undvika simning där för att förebygga risker för hälsan. Orsaken till den dåliga vattenkvaliteten efter regn är den ökande belastning som ytavrinning och dagvatten medför.

Enligt 30 kap. 11 § 4 mom. i förvaltningsstadgan behandlas i stadsfullmäktige svar på en motion som undertecknats av minst 25 ledamöter. Stadsstyrelsens svar ska föreläggas stadsfullmäktige inom åtta månader från att motionen väckts.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Pia Pakarisen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Utdrag

Utdrag

Den som väckt motionen

Bilagor till utdrag

Förslagstext
Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 11.11.2024 § 696

HEL 2024-004644 T 00 00 03

27.11.2024

Ärende/15

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 24.10.2024 § 165

HEL 2024-004644 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuutettu Pia Pakarinen ja 24 muuta valtuutettua esittävät, että Helsingin kaupunki selvittää, tarvittaessa muiden joenvarren kuntien kanssa, mitä toimenpiteitä olisi tehtävissä Vantaanjoen kunnan ja vapaa-ajankäyttödelytysten kohentamiseksi.

Helsingin kaupunki on aktiivinen jäsen Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksessä (VHVSY). VHVSY toteuttaa Vantaanjoen vesistöalueen veden laadun seurantaa mukaan lukien kalastoseurannat. Yhdistys vastaa myös alueen jätevedenpuhdistamoiden toiminnan ympäristövaikutusten seurannasta, hanketoiminnasta, tiedottamisesta, sekä viestinnästä.

Yhdistyksen toteuttaman eri seurantojen tuloksista voidaan havaita, että viime vuosikymmeninä jokeen kohdistuva kuormitus on vähentynyt ja vesistön tila kohentunut. Vantaanjoen ekologinen tila on nyt tyydyttävä, mutta sivujokien yläjuoksulla on saavutettu hyvä ekologinen tila. Yhdistys tarjoaa Vantaanjoen vesistöalueelle toimivan yhteistyöverkoston, jonka kautta valuma-alueen kunnat, Helsinki mukaan lukien, voivat jatkossakin tehdä Vantaanjoen hyväksi suunnitelmallista ja tuottavaa vesiensuojelutyötä.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry perustettiin keväällä 1963, kun Vantaanjoen varren kunnat ja teollisuuslaitokset päättivät vapaaehtoisesti lähteä torjumaan joen huolestuttavaa saastumista. Yhdistykseen kuuluu tällä hetkellä 27 jäsentä (8 kuntaa:

27.11.2024

Ärende/15

Helsinki, Hyvinkää, Järvenpää, Nurmijärvi, Riihimäki, Tuusula, Vantaa ja Kerava; 7 teollisuuslaitosta ja 12 muuta yhteisöä tai yhdistystä). Yhdistyksen hallituksella on apunaan yleissuunnittelu- ja jätevesijaokset sekä Vantaanjoki-neuvottelukunta. Hallituksen puheenjohtajana toimii Helsingin edustaja yhdistyksen hallituksessa.

Viime vuosina VHVSY on selvittänyt mm. kipsin ja ravinnekuidun käyttöä maatalouden vesiensuojelukeinona, sekä ikuisuuskemikaaleina tunnettujen PFAS-yhdisteiden esiintymistä Vantaanjoen valuma-alueella.

Viiden vuosikymmenen aikana veden laatu Vantaanjoessa ja sen sivuhaaroissa on selvästi parantunut, mutta tehtävää riittää edelleen. Merkittävien virkistyskäyttöarvojen lisäksi Vantaanjoella on strategista merkitystä pääkaupunkiseudun vedenhankinnan varavesijärjestelmänä.

Vantaanjoen vesistöalue on kalastoltaan Suomen mittakaavassa hyvin runsas; 34 kalalajin lisäksi joessa tavataan nahkiaista, pikkunahkiaista sekä täplä- ja jokirapua. Valtalajeina ovat särkikalat. Vedenlaadun paraneminen, jokikunnostukset ja kalaistutukset ovat edesauttaneet etenkin vaelluskalakantojen tilan elpymistä. Lisäksi noususteiden vähittäinen poistaminen on mahdollistanut vaelluskalakannoille esteettömän pääsyn joen latvaosiin sekä tärkeille lisääntymisalueille. Viime vuosina on havaittu mereltä nousseita taimenia jopa yli 90 kilometrin päässä jokisuusta.

Vantaanjoki tarjoaa asukkaille ulkoilumahdollisuuksia mm. melontaa, kalastusta ja uimista. OmaStadi hankkeina joelle on rakennettu neljä uimalaituria, joiden ylläpidosta vastaa kaupunki. Liikuntapalveluiden toimesta Vantaanjoen uimapaikkoja kunnostetaan 60 000 eurolla.

Lausuntoa on valmisteltu yhteistyössä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan kanssa.

Esittelijä

ympäristöjohtaja
Esa Nikunen

Lisätiedot

Jari-Pekka Pääkkönen, tiimipäällikkö, puhelin: 09 310 31536
jari-pekka.paakkonen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 11.06.2024 § 83

HEL 2024-004644 T 00 00 03

Lausunto

27.11.2024

Ärende/15

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää kannatettavana, että pääsyä Vantaanjoen rantaan helpotetaan turvallisuuden ja luonnonsuojelun edellytykset huomioiden. Tavoite tulee olla, että Vantaanjoen virkistyskäyttö on saavutettavaa, turvallista ja ekologisesti kestävää.

Vantaanjoen ulkoilumahdollisuuksien kehittäminen kiinnostaa Helsingin asukkaita. Vantaanjokea koskevia ehdotuksia on ollut joka OmaStadi-ideointikierroksilla useita, joista osa on äänestetty toteutettavaksi. Menneellä OmaStadi-kaudella Vantaanjoen rantaan merkittiin kävely- ja juoksureitti. OmaStadi-hankkeina Vantaanjoelle on myös rakennettu neljä onkilaituria. Onkilaiturien yhteiskäyttö uimiseen ja melontaan olisi kuitenkin turvallisuuden kannalta vaikeasti järjestettävissä. On myös hyvä olla tietoinen onkilaiturien merkittävistä ylläpitokustannuksista, koska ne joudutaan nostamaan talveksi ylös vedestä. Tällä hetkellä käynnissä olevalla OmaStadi-kaudella kunnostetaan Vantaanjoen uimapaikkoja 60 000 eurolla liikuntapalvelukokonaisuuden toimesta. OmaStadi on Helsingin tapa toteuttaa osallistuvaa budjetointia. Se tarkoittaa, että kaupunkilaiset saavat ehdottaa asioita, joita omalle asuinalueelle toivotaan.

Erityisesti Vantaanjoessa uimiseen liittyy turvallisuuskäsitelmiä, jotka tulee huomioida. Erilaiset virtausten lisäksi ongelmia on veden laadussa. Erityisesti runsaiden sateiden jälkeen Vantaanjoen varrella sijaitsevien Pikkukosken, Pakilan ja Tapaninvainion uimarantojen vedenlaatu on luokiteltu niin huonoksi, että niillä uimista tulisi välttää terveyshaittojen ehkäisemiseksi. Syynä sateiden tuomaan vedenlaadun huonontumiseen on kasvava pintavalumien ja hulevesien kuormitus.

Vantaanjoen virkistyskäytön kehittämisen tulee tapahtua yhteistyössä vesistön suojelutoimenpiteiden kanssa. Vantaanjoen Natura -alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan alueella vallitsevien luontotyyppien ja lajien elinympäristön tilan säilyttämistä luonnon omien prosessien mukaisella kehityksellä ja alueen käyttöä ohjaamalla. Tämä tulee huomioida myös rantojen raivauksia suunniteltaessa.

Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys toimii Vantaanjoen tilan parantamiseksi

Helsingin kaupunki on aktiivinen jäsen Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksessä. Yhdistys tarjoaa Vantaanjoen vesistöalueelle toimivan yhteistyöverkoston, jonka kautta valuma-alueen kunnat, Helsinki mukaan lukien, voivat jatkossakin tehdä Vantaanjoen hyväksi suunnitelmallista ja tuottavaa vesiensuojelutyötä.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry (VHVSY) perustettiin jo vuonna 1963, Vantaanjoen varren kuntien ja teollisuuslai-

27.11.2024

tosten päättäessä lähteä vapaaehtoisesti torjumaan joen huolestuttavaa saastumista. Yhdistykseen kuuluu tällä hetkellä 27 jäsentä. Helsinki, Hyvinkää, Järvenpää, Nurmijärvi, Riihimäki, Tuusula, Vantaa ja Kerava sekä 7 teollisuuslaitosta ja 12 muuta yhteisöä tai yhdistystä. Yhdistyksen hallituksella on apunaan yleissuunnittelu- ja jätevesijaokset sekä Vantaanjoki-neuvottelukunta. Hallituksen puheenjohtajana toimii Helsingin edustaja yhdistyksen hallituksessa.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys toteuttaa Vantaanjoen vesistöalueen veden laadun seurantaa mukaan lukien kalastoseurannat. Yhdistys vastaa myös alueen jätevedenpuhdistamoiden toiminnan ympäristövaikutusten seurannasta, hanketoiminnasta, tiedottamisesta, sekä viestinnästä. Yhdistyksen toteuttaman eri seurantojen tuloksista voidaan havaita, että viime vuosikymmeninä jokeen kohdistuva kuormitus on vähentynyt ja vesistön tila kohentunut. Vaikka saateet ja niiden aiheuttamat valumat heikentävät kuitenkin uimarantojen vedenlaatua ajoittain merkittävästi, Vantaanjoen ekologinen tila on nyt pääsääntöisesti tyydyttävä, mutta sivujokien yläjuoksulla on saavutettu jopa hyvä ekologinen tila.

Lausuntoa on valmisteltu yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa.

Esittelijä

vs. liikuntajohtaja
Petteri Huurre

Lisätiedot

Minttu Perttula, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 36171
minttu.perttula(a)hel.fi
Stefan Fröberg, ulkoilupalvelupäällikkö, puhelin: 09 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi